

Aarhus Kommunes kategorisering af boligområder for 2020

25. februar 2020
Side 1 af 9

Indledning

Kategoriseringsmodellen er et fælles værktøj for Boligforeningernes 5. Kreds (BL's 5. kreds) og Aarhus Kommune. Kategoriseringsmodellen anvendes til at monitorere udviklingen i de almene boligområder i Aarhus Kommune med mere end 500 beboere. Kategoriseringen af udsatte boligområder i 2020 viser boligområdernes udsathed. Modellen indeholder de nyeste data, og giver dermed et overblik over områdernes nuværende udsathed.

Kategoriseringsmodellen for 2020 fremgår af bilag 1. Kategoriseringsmodellen tildeler boligområder en pointværdi, der afspejler graden af udsathed målt på otte indikatorer. Hver indikator tildeles point, jo større spænd mellem områdets værdi og Aarhus gennemsnittet, jo flere point får boligområdet. Pointene akkumuleres og områderne tildeles kategorierne; særligt udsat område (røde), udsat område (orange), risiko område (gule) og uden for risiko (grønne). Opgørelsen på de enkelte indikatorer er treårige gennemsnit. Kategoriseringen for 2020 er således baseret på gennemsnit for årene 2017-2019.

Siden sidste år er én af modellens otte indikatorer justeret. Tidligere modeller har således vist udviklingen i andelen af unge 24-årige, der ikke har påbegyndt eller afsluttet en ungdomsuddannelse. Kategoriseringsmodellen for 2020 viser i stedet udviklingen i andelen af unge 15-24-årige uden tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet. Dette er et mere robust mål, der giver et bedre billede af, hvor stor restgruppen, der ikke er i job eller uddannelse, er.

Dette notat handler om udviklingen for almene boligområder med mere end 500 beboere inden for fem grupperinger 1) de almene boligområder i Aarhus generelt; 2) de mest udsatte områder i Aarhus, 3) områder med den største negative udvikling, 4) områder med en boligsocial helhedsplan og 5) områder med relation til "ghettolisten". Notatet ser på den gennemsnitlige udvikling for områderne, det enkelte boligområde og hvilke konkrete indikatorer, der bidrager til udviklingen i boligområdet.

1. Kategoriseringen af boligområder i 2020 (de almene boligområder i Aarhus Kommune generelt)

Aarhus Kommune som helhed oplever lige dele positive og negative udviklinger på de otte indikatorer. En positiv udvikling stiller større krav til de almene boligområders udvikling. Det betyder, at hvis de almene boligområder i gennemsnit oplever status quo, er det et tegn på en positiv udvikling i et tilsvarende tempo som Aarhus Kommune som helhed.

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Økonomi
Aarhus Kommune

Økonomi By og Bolig

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00

E-mail:
okonomi@msb.aarhus.dk
Direkte e-mail:
madga@aarhus.dk
www.aarhus.dk/msb

Sagsbehandler:
Mads Gädda

De almene boligområder har i gennemsnit oplevet en negativ udvikling. Den gennemsnitlige grad af udsathed for de mindre almene boligområder er dermed steget relativt set i forhold til Aarhus Kommune som helhed.

25. februar 2020
Side 2 af 9

Tabel 1. Gennemsnitlig grad af udsathed for de almene boligområder

	2020	2019	2018
Almene boligområder	15,16	14,45	14,05

Når de almene boligområder i Aarhus i 2020 i gennemsnit oplever en stigning i graden af udsathed, se tabel 1, er det udtryk for, at de ikke oplever den samme udvikling, der ses i Aarhus Kommune som helhed. En stigende utryghed i områderne (målt ved andelen af vægtede anmeldelser) ser ud til at kunne forklare en betydelig del af denne udvikling. Dette har været drøftet i Bestyrelsen for boligsociale helhedsplaner, og der har i flere boligområder været fokus på at sikre, at beboerne anmelder kriminelle handlinger. Dette kan derfor tænkes at være en mulig årsag til, at utrygheden ser ud til at være stigende i områderne

Figur 1 giver et overblik over de enkelte almene boligområdernes udvikling.

Læsevejledning figur 1: Den aktuelle score for 2020 er vises med det blå område. De to søjler - orange og sort – viser boligområdet værdi i henholdsvis 2019 og 2018.

En stor afvigelse fra det blå område til de to søjler viser, at der er tale om en stor udvikling for området. Skærer det blå område søjlernes top, drejer det sig om en status quo.

Jo mere en søjle rækker over eller under det blå område, jo større udvikling har der været tale om – og området vil forventeligt være af interesse.

Rækker en søjle op over det blå område, er der en positiv udvikling fra søjlens år og til 2020. Omvendt er der en negativ udvikling, hvis søjlerne er under det blå område.

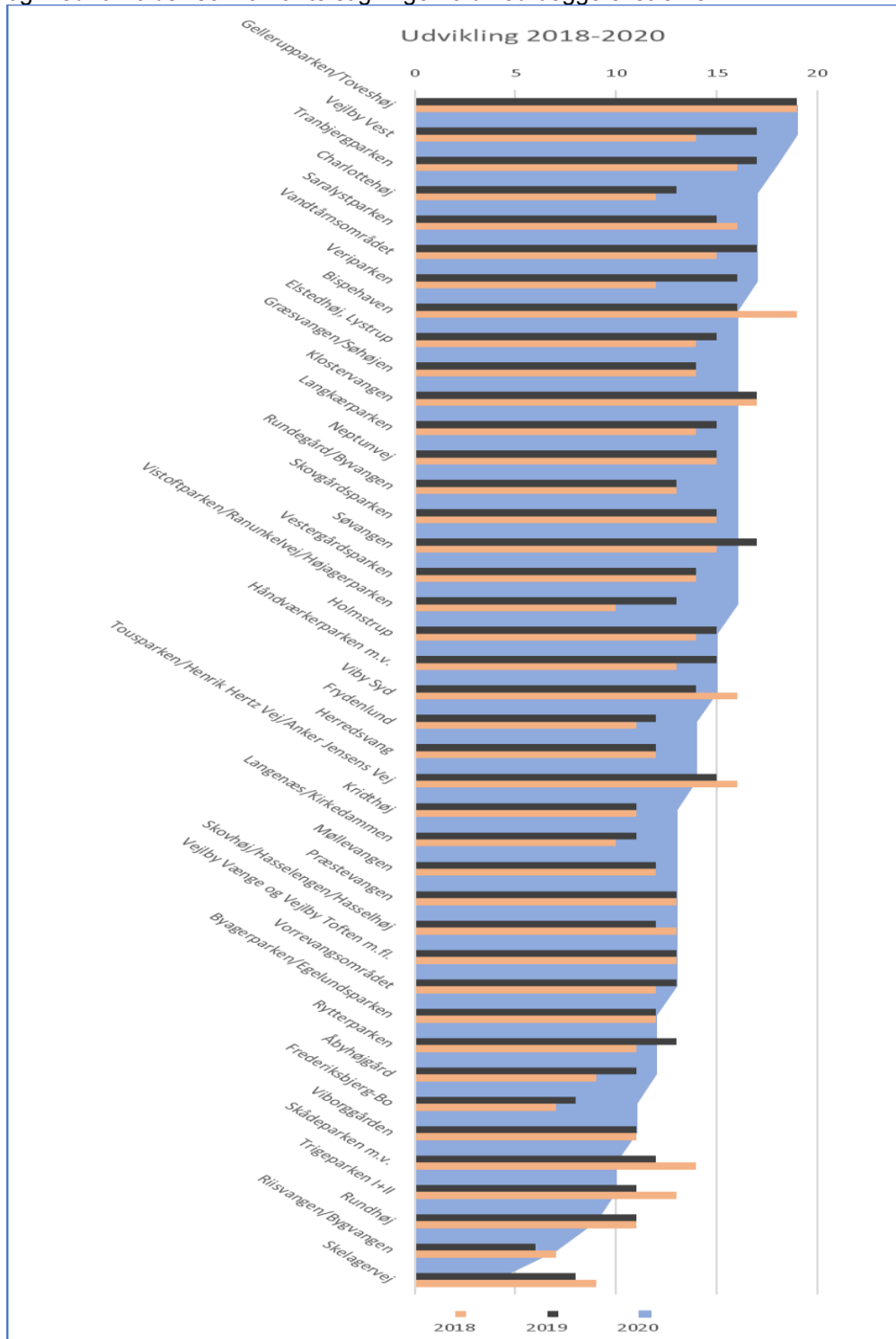
Områderne øverst i figur 1 viser de mest udsatte områder i Aarhus. Jo længere nede mod bunden et område er placeret, jo relativt mindre udsat er området.

Overordnet set sker der positive og negative udviklinger over hele spektret. Der er naturligt nogle polariseringer i hver ende, hvor områder med en svag grad af udsathed har oplevet en positiv udvikling og omvendt. Det er

bemærkelsesværdigt, at en relativt stor andel områder placerer sig i midten og med forholdsvis markante stigninger/fald ved begge ekstremer.

25. februar 2020
Side 3 af 9

25. februar 2020
Side 4 af 9

Som modellen også viser, er der en stor gruppe områder med en middel grad af udsathed, hvor der tidligere har været en større spredning. Sammenlignet med kategoriseringsmodellen for 2019 er der lidt flere udsatte boligområder i Aarhus i 2020. Flere risikoområder har således udviklet sig til udsatte områder – altså bevæget sig fra et gult til et orange område.

Status på udvalgte områder

Kigger man på udviklingen i områder med en igangværende udviklingsplan eller fysisk helhedsplan, dvs. Gellerup-Toveshøj, Viby Syd og Bispehaven, er billedet imidlertid mere nuanceret.

Gellerup-Toveshøj har traditionelt været det mest udsatte boligområde i Aarhus, og er det stadig i 2020. Dog har udviklingen i både Gellerup-Toveshøj og Viby Syd været relativt stabil i kategoriseringsmodellen de sidste 3 år, se tabel 2. Det betyder, at de følger med den positive udvikling i samme tempo som resten af Aarhus. Samtidig er Bispehaven gennemsnitligt set blevet mindre udsat siden 2018.

Tabel 2. *Gennemsnitlig udsathed for områder med en udviklingsplan eller fysisk helhedsplan*

	2020	2019	2018
Gellerupparken/Toveshøj	19	19	19
Bispehaven	16	16	19
Viby Syd	15	14	16

Man skal være forsigtig med at lave skarpe konklusioner på denne tendens, da der erfaringsmæssigt altid er udsving mellem årene, men ikke desto mindre ser det ud til, at der for områderne med store udviklingsplaner er et mere positivt billede. Dette bekræftes af områdernes udvikling på de fælles mål, hvor der også ses fremgang.

Forebyggende indsatser

Byrådet besluttede i 2019 at igangsætte forebyggende handlinger i udsatte eller risikoområder. Dette arbejde centrerer sig om områderne Skovgårdsparken, Langkærparken, Viby C¹ og Vejlby Vest.

Samlet set viser dette års kategoriseringsmodel, at alle fire områder i gennemsnit er blevet mere udsatte siden 2018, se tabel 3. Langkærparken og Skovgårdsparken har således udviklet sig fra risikoområder ("gule") til udsatte ("orange") områder.

¹ Viby C består af Vestergårdsparken, Ny Vestergårdsparken I-III, Stenkildeparken og Vårkjærparken.

25. februar 2020
Side 5 af 9

Tabel 3. Gennemsnitlig udsathed for områder med forebyggende handlinger

	2020	2019	2018
Skovgårdsparken	16	15	15
Langkærparken	16	15	14
Vestergårdsparken	16	14	14
Vejlby Vest	19	17	14

2. De mest udsatte områder

Følgende afsnit ser på de fem mest udsatte boligområder i 2020-modellen. For Charlottenhøj og Vejlbj Vest er der tale om ganske markante udviklinger.

Tabel 4. Gennemsnitlig grad af udsathed for de fem mest udsatte boligområder

	2020	2019	2018
Gellerupparken/Toveshøj	19	19	19
Vejlby Vest	19	17	14
Tranbjergparken	18	17	16
Charlottenhøj	17	13	12
Saralystparken	17	15	16
Gennemsnit	18	16,2	15,4

Tabel 5 præsenterer de konkrete indikatorer, hvor de mest udsatte boligområder har oplevet en udvikling.

Læsevejledning tabel 5, 7, 9 og 11: Tabellerne viser de boligområder, der indgår i grupperingen og udviklingen i deres score på de enkelte indikatorer fra 2018-modellen til 2020-modellen

Et grønt område indikerer en fremgang mod et mindre udsat boligområde på denne indikator. En gul markerer et mindre tilbageskridt på to point – fra grøn til orange eller gul til rødt område i selve kategoriseringsmodellen. En rød farve indikerer et stort tilbageskridt. I modellen vil der være tale om en udvikling fra grønt til rødt område over perioden 2018-2020-modellerne dækker.

En grå farve indikerer at indikatoren ikke har ændret point fra 2018 til 2020 modellen.

For Vejlbj Vest og Charlottenhøj er der tale om, at områderne har fået et tilstrækkeligt antal unge dømt og dermed anonymiseres på indikatoren for kriminalitetssigtede unge. Indikatoren oplever nogle voldsomme sving pga. anonymiseringer, der kan fluktuere med ret få personers adfærd.

25. februar 2020

Side 6 af 9

Som det fremgår af tabel 5, er der tale om en bred vifte af indikatorer set for gruppen som helhed.

Tabel 5. Udvikling i boligområde, mest udsatte, pr. indikator, 2018-2020

	Arbejds- markeds- tilknyt- ning	Voksen- sundhed	Ung- domskri- minalitet	Udsatte børn	Lavind- komst familier	Børns trivsel	Unge udenfor udd. og arb. mark.	Tryghed
Gellerupparken/Toveshøj								
Vejlby Vest	1		3					1
Tranbjergparken						2	-1	1
Charlottehøj		1	3		1	1	-1	
Saralystparken	1					-1	1	

2.1 Områder med den største negative udvikling i perioden

I det følgende afsnit ses på de områder, der har oplevet den største negative udvikling, også kaldet højdespringere. Områderne med den største negative udvikling er de boligområder, der fra 2018 til 2020 har oplevet en stigning på mindst fire point i kategoriseringsmodellen.

Tabel 6. Gennemsnitlig grad af udsathed for højdespringere

	2020	2019	2018
Vistoftparken/Ranunkelvej/Højagerparken	16	13	10
Charlottehøj	17	13	12
Vejlby Vest	19	17	14
Veriparken	17	16	12
Frederiksberg-Bo	11	8	7
Gennemsnit	16	13	11

Områder med mindst fire point mere i 2020 end 2018.

Frederiksberg-Bo adskiller sig fra de øvrige områder ved ikke at være et udsat boligområde. Alle områder har oplevet en stigende grad af udsathed over perioden.

Tabel 7 viser, hvilke indikatorer det enkelte område har oplevet en negativ eller positiv udvikling på.

25. februar 2020

Side 7 af 9

Tabel 7. Udvikling i højdespringere, pr. indikator, 2018-2020

	Arbejds- markeds tilknyt- ning	Voksen- sundhed	Ung- domskri- minalitet	Udsatte børn	Lavind- komst familier	Børns trivsel	Unge udenfor udd. og arb. mark.	Tryghed
Vistoftparken/Ranunkelvej/Højagerpar- ken					1	2	1	2
Vejlby Vest	1		3					1
Charlottehøj		1	3		1	1	-1	
Veriparken	1			1		1	1	1
Frederiksbjerg-Bo	1			-2	1	1	1	2

(se afsnit 2 for læsevejledning)

Tryghed rummer en stor del af variationen ligesom anonymiseringseffekten for Charlottehøj og Vejlby Vest. Det er interessant, at udviklingen for de øvrige indikatorer fordeler sig forholdsvis jævnt. Det er altså ikke enkelte indikatorer, der i særlig grad driver udviklingen men en kombination af mange mindre ændringer.

2.2 Områder med helhedsplaner

I dette afsnit ses der på de boligområder, der har en boligsocial helhedsplan. Aarhus Kommune har aktuelt syv boligsociale helhedsplaner, hvor én af planerne dækker to boligområder, Vandtårnsområdet og Frydenlund. Nedenfor behandles områdernes udvikling fra 2018-2020.

Tabel 8. Gennemsnitlig grad af udsathed for områder med helhedsplaner

	2020	2019	2018
Trigeparken I+II	10	11	13
Viby Syd	15	14	16
Gellerupparken/Toveshøj	19	19	19
Herredsvang	14	12	12
Frydenlund	14	12	11
Vandtårnsområdet	17	17	15
Bispehaven	16	16	19
Langkærparken	16	15	14
Gennemsnit	15,1	14,5	14,9

Områderne oplever en mindre negativ udvikling. Det er værd at bemærke, at det drejer sig om en væsentligt mindre negativ udvikling end de almene områder som helhed. Bag gennemsnitsbetragtningen gemmer der sig dog større variation. Bispehaven og i nogen grad Trigeparken oplever en markant positiv udvikling mens Herredsvang, Frydenlund og Vandtårnsområdet bevæger sig i retning af en højere grad af udsathed.

25. februar 2020
Side 8 af 9

Tabel 9 viser på hvilke indikatorer, områderne har oplevet en ændring. Særligt indikatoren Tryghed, men også unge udenfor uddannelse og arbejdsmarkedet og børns trivsel er forklaringer på udviklingen.

Tabel 9. Udvikling i boligområde, med helhedsplan, pr. indikator, 2018-2020

	Arbejds- markeds- tilknytning	Voksen- sundhed	Ung- domskri- minalitet	Udsatte børn	Lavind- komst familier	Børns trivsel	Unge udenfor udd. og arb. mark.	Tryghed
Trigeparken I+II				-1		-1	-1	
Viby Syd					1	-3		1
Gellerupparken/Toveshøj								
Herredsvang							1	1
Frydenlund						1	1	1
Vandtåmsområdet						1		1
Bispehaven			-1	-1		-1		
Langkærparken			2					

(se afsnit 2 for læsevejledning)

2.3 Områder med tilknytning til ghettolisten

Som tidligere bemærket er der væsentlige forskelle mellem kategoriseringsmodellen og "ghettolisten". Selvom modellerne er forskellige, er det dog stadig relevant at kaste et særligt blik på områder, der figurerer på eller er tæt på den nationale "ghettoliste".

Nedenfor behandles de fire områder, der i maj 2020 var på den nationale "ghettoliste".

Tabel 10. Gennemsnitlig grad af udsathed for områderne på ghettolisten

	2020	2019	2018
Gellerupparken/Toveshøj	19	19	19
Bispehaven	16	16	19
Skovgårdsparken	16	15	15
Gennemsnit	17,0	16,7	17,7

Det er kun Bispehaven, der bevæger sig i en positiv retning, mens de to øvrige områder enten oplever status quo eller en marginal negativ udvikling.

Områderne bliver i gennemsnit mindre udsatte på trods af Gellerup/Toveshøjs fortsatte høje niveau, hvilket skyldes Bispehavens markante positive udvikling. Tabel 11 ser nærmere på, hvilke konkrete indikatorer områderne udvikler sig på.

25. februar 2020
Side 9 af 9

Tabel 11. Udvikling i boligområde, ghettolisten, pr. indikator, 2018-2020

	Arbejds- markeds- tilknyt- ning	Voksen- sundhed	Ung- domskri- minalitet	Udsatte børn	Lavind- komst familier	Børns trivsel	Unge udenfor udd. og arb. mark.	Tryghed
Gellerupparken/Toveshøj								
Bispehaven			-1	-1		-1		
Skovgårdsparken				1			-1	1

(se afsnit 2 for læsevejledning)

Som det ses i tabel 11, er der sket en positiv udvikling på tre indikatorer i Bispehaven og én indikator i Skovgårdsparken. De indikatorer områderne oplever en positiv udvikling i, er i høj grad sammenfaldende med de indikatorer, som ikke indgår i "ghettolstens" opgørelse. Konsekvensen af dette er, at boligområderne fortsat er på "ghettolisten" på trods af, at kategoriseringsmodellen viser en positiv udvikling.